
IES Sanxillao
Departamento de Debuxo
Programación didáctica
Curso 2019-2020

Educación Plástica, Visual e Audiovisual

1º ESO

Educación plástica, visual e audiovisual

Introdución

O punto de referencia da área de Educación plástica e visual atópase no mundo cotiá das imaxes no que vive o alumnado. A relación dos alumnos coa súa contorna na actualidade, no que a experiencia visual e as múltiples imaxes transmitidas polos medios, forman parte da súa vida cotiá, condiciona a orientación da materia que conforma esta área. Os alumnos, co uso das novas tecnoloxías dos teléfonos móbiles e tabletas, son creadores habituais de imaxes, de mensaxes gráficas e de mensaxes audiovisuais. Compre dotalos das habilidades para empregar de forma axeitada estas ferramentas. O ensino das materias que forman esta área fundaméntase en tres preceptos básicos: *saber ver*, *saber facer* e *saber ser*.

O primeiro concepto, *saber ver*, fai referencia á necesidade de educar a percepción do alumnado. Este non se pode limitar a ser un espectador pasivo da realidade que lle circunda, non debe limitarse a recoller información visual exterior dun xeito irreflexivo, recibindo unicamente impresións subxectivas, emocións e sensacións sen examinar de xeito cualitativo dita información. Ensinando ao alumnado a saber ver, este non só dará unha resposta ao estímulo emocional das imaxes, senón que tamén será capaz de analizarlas obxectivamente, exercendo a súa capacidade intelectual e crítica máis alá do seu gusto persoal. Polo tanto, terá que ser capaz de avaliar a información visual en termos máis obxectivos, chegando a conclusións persoais positivas ou negativas, segundo teña establecida a súa escala de valores. Escala que é preciso que asuma dun xeito responsable e útil.

Temos que ter en conta que o mundo no que se desenvolven o noso alumnado é un mundo no que a información visual é capital, e non podemos deixar que ao rematar a etapa non teña un coñecemento básico desa linguaxe visual, plástica e audiovisual. Compre que aprenda as leis, normas, regras, etc., que configuran a "sintaxe visual" que cada día forma parte da súa existencia. É preciso aclarar tamén neste punto que o coñecemento desas regras e códigos visuais non busca crear analistas de imaxes; a finalidade será contribuir a súa formación estética, cultivando a súa sensibilidade para que poda disfrutar do entorno visual e por suposto dos chamados feitos artísticos.

Este estudo das mensaxes visuais, é imprescindible facelo tanto dende o punto de vista do observador (receptor) como do creador (emisor). Dende o punto de vista do emisor sae o segundo concepto no que se fundamenta esta área: *saber facer*.

Non se trata, por suposto, de facer artistas (nin é o obxectivo nin hai horas lectivas para logralo), senón que temos que ir á procura de que os alumnos sexan capaces de manifestarse con imaxinación e tamén desenvolvan unha actitude creativa e aberta dentro do mundo visual e plástico. Trátase de que o alumno sexa capaz de realizar tanto representacións obxectivas como aquelas que requiran un maior grado de subxectividade. Para que o alumno obteña esta competencia expresiva, compre darlle os coñecementos imprescindibles, non só conceptuais, senón tamén aqueles que lle permitan expresar, sen grandes trabas, todo o seu potencial creativo. Eses coñecementos de procedemento específicos —que condicionan as ideas antes expostas— estarían noutro nivel que abrangue o dominio dos materiais e técnicas precisos para desenvolver as creacións plásticas. Escollendo técnicas sinxelas e prácticas que permitan o desenvolvemento das destrezas, se poden cubrir as posibilidades de expresión e comunicación que o alumno a este nivel educativo poda demandar.

Por último, e non por elo menos importantes, están os aspectos de sensibilidade, respecto, actitude aberta, tolerancia, etc. que integrados dentro do mundo visual e plástico, deben ser asimilados polos alumnos como unha parte máis da súa formación como persoas que viven en sociedade. Este é o terceiro precepto da educación o *saber ser*.

Tendo en conta que a materia de Educación plástica, visual e audiovisual só ten dúas sesións semanais en 1º de ESO, non existe a materia en 2º de ESO e en 3º de ESO son tamén só dúas sesións, rematando nese nivel a formación obrigatoria, non é doado acadar unha gran competencia, chamémoslle "artística", no noso alumnado. Tampouco contamos con agrupamentos específicos nin temos diversificada a nosa materia. O pouco interese que ten a administración pola educación artística do alumnado dá como resultado que moitos adultos deste país carecen dunha mínima competencia gráfico-plástica.

Educación plástica, visual e audiovisual – 1º de ESO

Obxectivos xerais da educación secundaria

A educación plástica, visual e audiovisual contribuirá, segundo define a lexislación actual, a desenvolver nos alumnos e nas alumnas as capacidades que lles permitan:

- a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
- d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.
- e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
- f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
- l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.
- n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.
- ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.
- o) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

Máis en concreto os obxectivos específicos desta materia e nivel serán os seguintes:

- Observar, percibir, comprender e interpretar de xeito crítico as imaxes e sons do contorno natural e cultural, sendo sensible ás súas cualidades plásticas, estéticas e funcionais.
- Aprezar os valores culturais e estéticos, identificando, interpretando e valorando os contidos; enténdelos como parte da diversidade cultural, contribuíndo ao seu respecto, conservación e mellora.
- Comprender as relacións da linguaxe plástica, visual e audiovisual con outras linguaxes e elixir a fórmula expresiva máis axeitada en función das necesidades de comunicación.
- Analizar e entender as mensaxes visuais e audiovisuais que de xeito constante invaden o noso entorno máis próximo.
- Expresarse con creatividade, mediante as ferramentas da linguaxe plástica, visual e audiovisual, e saber relacionalas con outros ámbitos do coñecemento.
- Utilizar a linguaxe plástica para representar emocións e sentimentos, vivencias e ideas, contribuíndo á comunicación, reflexión crítica e respecto entre as persoas.
- Utilizar as diversas técnicas plásticas, visuais e audiovisuais e as tecnoloxías da información e a comunicación para aplicarlas nas propias creacións.
- Representar corpos e espazos simples mediante o uso da perspectiva, as proporcións e a representación das cualidades das superficies e o detalle de xeito que sexan eficaces para a comunicación.
- Reflexionar sobre o uso responsable e moderado da rede a valorar o seu potencial como ferramenta de investigación, creación e difusión cun emprego axeitado e planificado.
- Facer uso de hábitos como a observación, atención, precisión e pulcritude, reflexión, análise crítica e revisión nas distintas fases de elaboración dunha obra individual ou colectiva.
- Relacionarse con outras persoas participando en actividades de grupo con flexibilidade e responsabilidade, favorecendo o diálogo, a colaboración e a comunicación.

Nas táboas que se presentan nas seguintes páxinas se especifican para esta materia e nivel:

Obxectivos por estándares

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave que abrangue cada estándar

Didáctica

Metodolóxica

Secuenciación

Temporalización

Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 1º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Secuenciación Temporalización
Bloque 1. Expresión plástica			
b f n	B1.1. Elementos configurativos da imaxe: punto, liña e plano. B1.2. Aprecio do uso que os/as artistas fan do punto, a liña e o plano para aplicalo ás propias composicións.	B1.1. Identificar os elementos configuradores da imaxe.	Trimestre 1º Unidade 1 Elementos configuradores da imaxe 12 sesións
b f n	B1.3. O punto como o elemento máis sinxelo na comunicación visual. B1.4. Posibilidades gráficas e expresivas da liña en relación ao seu trazado, o seu grosor ou a súa velocidade. B1.5. Calidades do plano como elemento compositivo e como construtor de volume.	B1.2. Experimentar coas variacións formais do punto, o plano e a liña.	
a c d n o	B1.6. Elementos de expresión plástica: liña, textura e cor.	B1.3. Expresar emocións utilizando distintos elementos configurativos e recursos gráficos: liña, puntos, cores, texturas, claroscuros, etc.	
a f n	B1.7. Composición: elementos. B1.8. O ritmo na composición.	B1.4. Identificar e aplicar os conceptos de equilibrio, proporción e ritmo en composicións básicas.	Trimestre 1º Unidade 2 A composición e o ritmo visual 4 sesións
a c d n	B1.9. A cor coma fenómeno físico e visual. mestura aditiva e mestura substractiva. B1.10. Círculo cromático. Cores complementarias.	B1.5. Experimentar coas cores primarias e secundarias.	Trimestre 1º Unidade 3 A cor 6 sesións
a c f o	B1.11. Texturas naturais e artificiais. Capacidade expresiva das texturas.	B1.6. Transcribe texturas táctiles a texturas visuais mediante as técnicas de <i>frottage</i> , utilizándoas en composicións abstractas ou figurativas.	Trimestre 1º Unidade 4 A textura 4 sesións
b	B1.12. Materiais e técnicas de debuxo e pintura. Técnicas plásticas: secas, húmidas	B1.7. Coñecer e aplicar as posibilidades expresivas das técnicas	Todo o curso

Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 1º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Secuenciación Temporalización
c e f g n	e mixtas.	gráfico-plásticas secas, húmidas e mixtas: témpera, lapis de grafito e de cor; colaxe.	Técnicas artísticas Unidade transversal técnica que se desenvolve ao longo de todas as unidades. Todo o curso.
Bloque 2. Comunicación audiovisual			
a c d e f	B2.1. Imaxe e a comunicación visual. Iconicidade. Graos de iconicidade. Imaxe figurativa e imaxe abstracta.	B2.1. Recoñecer os graos de iconicidade en imaxes presentes no ámbito comunicativo.	Trimestre 2º Unidade 5 Iconicidade 4 sesións
a c f l o	B2.2. Comunicación visual. Símbolos e iconas.	B2.2. Distinguir e crear tipos de imaxes segundo a súa relación significante-significado: símbolos e iconas.	Trimestre 2º Unidade 6 Comunicación gráfica 4 sesións
c f g i h o	B2.3. O cómic: medio de expresión. Linguaxe do cómic.	B2.3. Analizar e realizar cómics aplicando os recursos de adecuadamente.	Trimestre 2º Unidade 7 A banda deseñada 8 sesións
a c e	B2.4. Comunicación visual: características e elementos que interveñen nela.	B2.4. Diferenciar e analizar os elementos que interveñen nun acto de comunicación.	Trimestre 2º Unidade 8 Funcións da imaxe e do audiovisual

Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 1º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Secuenciación Temporalización
h ñ o			4 sesións
a d e f h o	B2.5. Funcións das mensaxes na comunicación visual e audiovisual.	B2.5. Recoñecer as funcións da comunicación.	
Bloque 3. Debuxo técnico			
b n o	B3.1. Elementos xeométricos fundamentais: punto, liñas e direccións. Posicións relativas entre rectas: paralelas, cortantes e perpendiculares.	B3.1. Comprender e empregar os conceptos espaciais do punto, a liña e o plano.	Trimestre 3º Unidade 9 Fundamentos do debuxo técnico. Trazados xeométricos elementais. 9 sesións
b f n o	B3.2. Manexo da escuadra e cartabón para o trazado de paralelas, perpendiculares e rectas a 45º.	B3.2. Construír distintos tipos de rectas, utilizando a escuadra e o cartabón, despois de repasar previamente estes conceptos.	
b n o	B3.3. Circunferencia e círculo. A circunferencia como lugar xeométrico básico no plano.	B3.3. Coñecer con fluidez os conceptos de circunferencia, círculo e arco.	
b f n o	B3.4. Manexo do compás. Dividir a circunferencia en dous, catro, seis ou oito partes iguais, usando o compás. Realizar motivos decorativos co manexo do compás.	B3.4. Utilizar o compás, realizando exercicios variados para familiarizarse con esta ferramenta.	
b o	B3.5. Ángulos. Clasificación de ángulos y posicións relativas. B3.6. Trazado de ángulos con escuadra e cartabón.	B3.5. Comprender o concepto de ángulo e bisectriz e a clasificación de ángulos agudos, rectos e obtusos.	
b	B3.7. Realizar operacións con ángulos. Medidas angulares. Transporte de medidas	B3.6. Estudar a suma e a resta de ángulos, e comprender a forma de	

Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 1º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Secuenciación Temporalización
f o	angulares.	medilos.	
b o	B3.8. Bisectriz dun ángulo. A bisectriz como lugar xeométrico básico no plano.	B3.7. Estudar o concepto de bisectriz e o seu proceso de construción.	
b f g o	B3.9. Concepto de medida. Operacións con segmentos coa axuda da regra ou utilizando o compás.	B3.8. Diferenciar claramente entre recta e segmento tomando medidas de segmentos coa regra ou utilizando o compás.	
b o	B3.10. Mediatriz dun segmento. A mediatriz como lugar xeométrico básico no plano.	B3.9. Trazar a mediatriz dun segmento utilizando compás e regra, e tamén utilizando regra, escuadra e cartabón.	
b f o	B3.11. Teorema de Tales. Aplicacións do teorema de Tales para dividir un segmento en partes iguais e para a escala dun polígono.	B3.10. Estudar as aplicacións do teorema de Tales.	
b g f o	B3.12. Lugares xeométricos fundamentais. Circunferencia, mediatriz, bisectriz e mediana.	B3.11. Coñecer lugares xeométricos e defínilos.	
b n o	B3.13. Triángulos. Clasificación dos triángulos en función dos seus lados e dos seus ángulos. Propiedade fundamental dos triángulos.	B3.12. Comprender a clasificación dos triángulos en función dos seus lados e dos seus ángulos.	Trimestre 3º Unidade 10 Triángulos 6 sesións
b f n o	B3.14. Construción de triángulos.	B3.13. Construír triángulos coñecendo tres dos seus datos (lados ou ángulos).	
b f	B3.15. Liñas e puntos notables dos triángulos. Alturas, medianas, bisectrices e mediatrices dos triángulos.	B3.14. Analizar as propiedades de puntos e rectas característicos dun triángulo.	

Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 1º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Secuenciación Temporalización
b f	B3.16. Triángulo rectángulo: características e construción dun.	B3.15. Coñecer as propiedades xeométricas e matemáticas dos triángulos rectángulos, e aplicarlas con propiedade á construción destes.	
b n	B3.17. Cuadriláteros: clasificación e propiedades.	B3.16. Coñecer os tipos de cuadriláteros.	Trimestre 3º Unidade 11 Cuadriláteros 5 sesións
b f n	B3.18. Construción de cuadriláteros.	B3.17. Executar as construcións máis habituais de paralelogramos.	
b f n	B3.19. Polígonos. Polígonos regulares e irregulares. Clasificación dos polígonos.	B3.18. Clasificar os polígonos en función dos seus lados, recoñecendo os regulares e os irregulares.	Trimestre 3º Unidade 12 Polígonos regulares 4 sesións
b f n o	B3.20. Construción de polígonos regulares inscritos nunha circunferencia.	B3.19. Estudar a construción dos polígonos regulares inscritos na circunferencia.	

1º ESO 1ª Avaluación					Estándares de aprendizaxe Estándares de aprendizaxe avaliados	Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación					
Temas	Identif. contidos	Identif. criterios	Identificación Estándar	Competencias clave		Grao mínimo consecución	Peso na cualificación	Instrumentos			
								Exposición oral	Traballo práctico individual	Caderno de artista	Observación
	B1.1	B1.1.	EPVAB1.1.1	CCEC	Identifica e valora a importancia do punto, a liña e o plano, analizando de xeito oral e escrito imaxes e producións gráfico plásticas propias e alleas.	50%	10%	20%	70%		10%
	B1.3	B1.2.	EPVAB1.2.1.	CAA	Analiza os ritmos lineais mediante a observación de elementos orgánicos na paisaxe, nos obxectos e en composicións artísticas, empregándoos como inspiración en creacións gráfico-plásticas.	50%	40%		60%	20%	20%
	B1.1	B1.1.	EPVAB1.2.2 EPVAB1.2.3.	CSIEE	Experimenta co punto, a liña e o plano co concepto de ritmo, aplicándoos de forma libre e espontánea.	80%	20%		70%	10%	20%
				CCEC	Experimenta co valor expresivo da liña e o punto e as súas posibilidades tonais, aplicando distintos graos de dureza, distintas posicións do lapis de grafito ou de cor (tumbado ou vertical) e a presión exercida na aplicación, en composicións a man alzada, estruturadas xeometricamente ou máis libres e espontáneas.	50%					
	B2.4.	B2.4.	EPVAB2.4.1.	CSC	Identifica e analiza os elementos que interveñen en actos de comunicación visual.	50%	30%		60%	20%	20%
	B2.5	B2.5	EPVAB2.5.1.	CCL	Identifica e analiza os elementos que interveñen en actos de comunicación audiovisual.	50%					
			EPVAB2.5.2.	CD	Distingue a función ou funcións que predominan en mensaxes visuais e audiovisuais.	50%					
	B1.2	B1.2.	EPVAB1.1.1.	CCEC	Identifica e valora a importancia do punto, a liña e o plano, analizando de xeito oral e escrito imaxes e producións gráfico plásticas propias e alleas.	50%					
	B1.4	B1.2.	EPVAB1.2.1.	CSIEE	Analiza os ritmos lineais mediante a observación de elementos orgánicos na paisaxe, nos obxectos e en composicións artísticas, empregándoos como inspiración en creacións gráfico-plásticas.	50%					
	B1.12	B1.7	EPVAB1.7.1. EPVAB1.7.2 EPVAB1.7.3 EPVAB1.7.4. EPVAB1.7.5. EPVAB1.7.6. EPVAB1.7.7.	CCL CCEC CAA CSC	Utiliza con propiedade as técnicas gráfico-plásticas coñecidas aplicándoas de forma axeitada ao obxectivo da actividade. Utiliza o lapis de grafito e de cor, creando o claroscuro en composicións figurativas e abstractas mediante a aplicación do lapis de forma continua en superficies homoxéneas ou degradadas. Experimenta coas témperas aplicando a técnica de diferentes formas (pinceis, esponxas, goteos, distintos graos de humidade, estampaxes, etc.), valorando as posibilidades expresivas segundo o grao de opacidade e a creación de texturas visuais cromáticas. Utiliza o papel como material, manipulándoo, resgando ou pregando, creando texturas visuais e táctiles, para crear composicións, colaxes matéricas e figuras tridimensionais. Crea co papel recortado formas abstractas e figurativas compóndoas con fins ilustrativos, decorativos ou comunicativos. Aproveita materiais reciclados para a elaboración de obras de forma responsable co medio e aproveitando as súas calidades gráfico-plásticas. Mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto orde e estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.	80%	Son estándares que se evalúan dentro das porcentaxes de todos os traballos.	25%	25%	25%	25%

1º ESO 2ª Avaliación					Estándares de aprendizaxe Estándares de aprendizaxe aviables	Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación					
Temas	Identif. contidos	Identif. criterios	Identificación Estándar	Competencias clave		Grao mínimo consecución	Peso na cualificación	Instrumentos			
								Exposición oral	Traballo práctico individual	Caderno de artista	Observación
	B1.5		EPVAB1.2.2.	CCEC	Experimenta co punto, a liña e o plano co concepto de ritmo, aplicándoos de forma libre e espontánea.	50%	30%		70%	20%	10%
	B1.7 B1.8	B1.4.	EPVAB1.4.1.	CAA	Analiza, identifica e explica oralmente, por escrito e graficamente, o esquema compositivo básico de obras de arte e obras propias, atendendo aos conceptos de equilibrio, proporción e ritmo.	50%					
			EPVAB1.4.2	CSIEE	Realiza composicións básicas con diferentes técnicas segundo as propostas establecidas por escrito.	50%	30%		70%	20%	10%
			EPVAB1.4.3	CCEC CSIEE	Realiza composicións modulares con diferentes procedementos gráfico-plásticos en aplicacións ao deseño téxtil, ornamental, arquitectónico ou decorativo.	50%					
			EPVAB1.4.4	CCL	Representa obxectos illados e agrupados do natural ou do ámbito inmediato, proporcionándoos en relación coas súas características formais e en relación co seu ámbito.	80%					
	B1.6	B1.3.	EPVAB1.3.1.	CCEC	Realiza composicións que transmiten emocións básicas (calma, violencia, liberdade, opresión, alegría, tristura, etc.) utilizando diversos recursos gráficos en cada caso (claroscuro, liñas, puntos, texturas, cores, etc.).	50%					
	B2.1	B2.1	EPVAB2.1.1.	CCL	Diferencia imaxes figurativas de abstractas.	50%	40%				
			EPVAB2.1.2	CCL	Recoñece graos de iconicidade nunha serie de imaxes.	50%					
			EPVAB2.1.3.	CCS	Crea imaxes con distintos graos de iconicidade baseándose nun mesmo tema.	50%			70%	20%	10%
	B2.2	B2.2	EPVAB2.2.1.	CCL	Distingue símbolos de iconas.	50%	100% / 50%				
			EPVAB2.2.2	CCL	Deseña símbolos e iconas.	50%					
	B1.9	B1.5	EPVAB1.5.1	CSC	Experimenta coas cores primarias e secundarias, estudando a síntese aditiva e subtractiva e as cores complementarias.	50%	40%		70%	20%	10%
	B1.10	B1.5	EPVAB1.5.1	CSC	Experimenta coas cores primarias e secundarias, estudando a síntese aditiva e subtractiva e as cores complementarias.	50%					
	B3.1.	B3.1.	EPVAB3.1.1.	CAA	Traza as rectas que pasan por cada par de puntos, usando a regra, e resalta o triángulo que se forma.	100%	20%				
	B3.2	B3.2.	EPVAB3.2.1.	CMCCT	Traza rectas paralelas, transversais e perpendiculares a outra dada, que pasen por puntos definidos, utilizando escuadra e cartabón con suficiente precisión.	100%			80%	10%	10%
	B3.3.	B3.3.	EPVAB3.3.1.	CD	Constrúe unha circunferencia lobulada de seis elementos, utilizando o compás	100%					
	B3.4	B3.4.	EPVAB3.4.1.	CMCCT	Divide a circunferencia en seis partes iguais, usando o compás, e debuxa coa regra o hexágono regular e o triángulo equilátero que se posibilita.	100%					
	B1.11	B1.6.	EPVAB1.6.1.	CSIEE	Transcribe texturas táctiles a texturas visuais mediante as técnicas de frottage, utilizándoas en composicións abstractas ou figurativas.	50%	40%		50%	40%	10%

B1.12	B1.7	<p>EPVAB1.7.1 EPVAB1.7.2 EPVAB1.7.3 EPVAB1.7.4 EPVAB1.7.5 EPVAB1.7.6 EPVAB1.7.7.</p>	<p>CCL CCEC CAA CSC</p>	<p>Utiliza con propiedade as técnicas gráfico-plásticas coñecidas aplicándoas de forma axeitada ao obxectivo da actividade. Utiliza o lapis de grafito e de cor, creando o claroscuro en composicións figurativas e abstractas mediante a aplicación do lapis de forma continua en superficies homoxéneas ou degradadas. Experimenta coas témperas aplicando a técnica de diferentes formas (pinceis, esponxas, goteos, distintos graos de humidade, estampaxes, etc.), valorando as posibilidades expresivas segundo o grao de opacidade e a creación de texturas visuais cromáticas. Utiliza o papel como material, manipulándoo, resgando ou pregando, creando texturas visuais e táctiles, para crear composicións, colaxes matéricas e figuras tridimensionais. Crea co papel recortado formas abstractas e figurativas compóndoas con fins ilustrativos, decorativos ou comunicativos. Aproveita materiais reciclados para a elaboración de obras de forma responsable co medio e aproveitando as súas calidades gráfico-plásticas. Mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto orde e estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.</p>	80%	<p>Son estándares que se evalúan dentro das porcentaxes de cada traballo.</p>	25%	25%	25%	25%
-------	------	--	--	--	-----	--	-----	-----	-----	-----

1º ESO 3ª Avaliación					Estándares de aprendizaxe	Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación					
Temas	Identif. contidos	Identif. criterios	Identificación Estándar	Competencias clave	Estándares de aprendizaxe avaliados	Grao mínimo consecución	Peso na cualificación	Instrumentos			
								Exposición oral	Traballo práctico individual	Caderno de artista	Observación
B3.5	B3.5	B3.5	EPVAB3.5.1.	CSIEE	Identifica os ángulos de 30º, 45º, 60º e 90º na escuadra e no cartabón.	50%	Repartirase equitativamente entre todas as láminas.				
B3.6						50%					
B3.7	B3.6	B3.6	EPVAB3.6.1.	CMCCT	Suma ou resta ángulos positivos ou negativos con regra e compás.	50%					
B3.8	B3.7	B3.7	EPVAB3.7.1.	CCEC	Constrúe a bisectriz dun ángulo calquera, con regra e compás.	50%					
B3.9	B3.8	B3.8	EPVAB3.8.1.	CMCCT	Suma ou resta segmentos, sobre unha recta, medindo coa regra ou utilizando o compás.	50%					
B3.10	B3.9	B3.9	EPVAB3.9.1.	CMCCT	Traza a mediatriz dun segmento utilizando compás e regra, e tamén utilizando regra, escuadra e cartabón.	50%					
B3.11	B3.10	B3.10	EPVAB3.10.1. EPVAB3.10.2.	CCEC	Divide un segmento en partes iguais, aplicando o teorema de Thales. Escala un polígono aplicando o teorema de Thales.	50%					
B3.12	B3.11	B3.11	EPVAB3.11.1.	CMCCT	Explica, verbalmente ou por escrito, os exemplos máis comúns de lugares xeométricos (mediatriz, bisección, circunferencia, esfera, rectas paralelas,	50%					
B3.13	B3.12	B3.12	EPVAB3.12.1.	CCEC	Clasifica calquera triángulo, observando os seus lados e os seus ángulos.	50%					
B3.14	B3.13	B3.13	EPVAB3.13.1.	CAA	Constrúe un triángulo coñecendo dous lados e un ángulo, ou dous ángulos e un lado, ou os seus tres lados, utilizando correctamente as ferramentas.	50%					
B3.15	B3.14	B3.14	EPVAB3.14.1.	CSIEE	Determina o baricentro, o incentro ou o circuncentro de calquera triángulo, construíndo previamente as medianas, as bisectrices ou as mediatrices correspondentes.	50%					
B3.16	B3.15	B3.15	EPVAB3.15.1.	CMCCT	Debuxa un triángulo rectángulo coñecendo a hipotenusa e un cateto.	50%					
B3.17	B3.16	B3.16	EPVAB3.16.1.	CCEC	Clasifica correctamente calquera cuadrilátero.	50%					
B3.18	B3.17	B3.17	EPVAB3.17.1.	CAA	Constrúe calquera paralelogramo coñecendo dous lados consecutivos e unha diagonal.	50%					
B3.19	B3.18	B3.18	EPVAB3.18.1.	CCEC	Clasifica correctamente calquera polígono de tres a cinco lados, diferenciando claramente se é regular ou irregular.	50%					
B3.20	B3.19	B3.19	EPVAB3.19.1.	CMCCT	Constrúe correctamente polígonos regulares de ata cinco lados, inscritos nunha circunferencia.	50%					

Educación plástica, visual e audiovisual – 1º de ESO**Ficha informativa para o alumnado e familias****Obxectivos**

- Observar, percibir, comprender e interpretar de xeito crítico as imaxes e sons do contorno natural e cultural, sendo sensible ás súas cualidades plásticas, estéticas e funcionais.
- Aprezar os valores culturais e estéticos, identificando, interpretando e valorando os contidos; enténdelos como parte da diversidade cultural, contribuíndo ao seu respecto, conservación e mellora.
- Comprender as relacións da linguaxe plástica, visual e audiovisual con outras linguaxes e elixir a fórmula expresiva máis axeitada en función das necesidades de comunicación.
- Analizar e entender as mensaxes visuais e audiovisuais que de xeito constante invaden o noso entorno máis próximo.
- Expresarse con creatividade, mediante as ferramentas da linguaxe plástica, visual e audiovisual, e saber relacionalas con outros ámbitos do coñecemento.
- Utilizar a linguaxe plástica para representar emocións e sentimentos, vivencias e ideas, contribuíndo á comunicación, reflexión crítica e respecto entre as persoas.
- Utilizar as diversas técnicas plásticas, visuais e audiovisuais e as tecnoloxías da información e a comunicación para aplicalas nas propias creacións.
- Representar corpos e espazos simples mediante o uso da perspectiva, as proporcións e a representación das cualidades das superficies e o detalle de xeito que sexan eficaces para a comunicación.

- Reflexionar sobre o uso responsable e moderado da rede a valorar o seu potencial como ferramenta de investigación, creación e difusión cun emprego axeitado e planificado.
- Facer uso de hábitos como a observación, atención, precisión e pulcritude, reflexión, análise crítica e revisión nas distintas fases de elaboración dunha obra individual ou colectiva.
- Relacionarse con outras persoas participando en actividades de grupo con flexibilidade e responsabilidade, favorecendo o diálogo, a colaboración e a comunicación.

Contidos**Bloque 1. Expresión plástica**

- Elementos configurativos da imaxe: punto, liña e plano. Posibilidades gráficas e expresivas.
- Elementos de expresión plástica: liña, textura e cor.
- Composición: elementos. O ritmo na composición.
- A cor. Mesturas. Círculo cromático. Cores complementarias.
- Texturas. Capacidade expresiva das texturas.
- Materiais e técnicas de debuxo e pintura. Técnicas plásticas: secas, húmidas e mixtas.
- Bloque 2. Comunicación audiovisual**
- Imaxe e comunicación visual. Iconicidade. Imaxe figurativa e imaxe abstracta.
- Comunicación visual. Símbolos e iconas.
- O cómic: medio de expresión. Linguaxe do cómic.

Funcións das mensaxes na comunicación visual e audiovisual.

Bloque 3. Debuxo técnico

Elementos xeométricos fundamentais: punto, liñas e direccións. Posicións relativas entre rectas: paralelas, cortantes e perpendiculares.

Manexo das ferramentas técnicas: escuadro, cartabón, regra e compás.

Dividir a circunferencia en dous, catro, seis ou oito partes iguais. Deseños decorativos co manexo do compás.

Ángulos. Clasificación e posicións relativas. Trazado de ángulos con escuadro e cartabón. Operacións con ángulos.

Lugares xeométricos fundamentais. Circunferencia, mediatriz, bisectriz e mediana.

Teorema de Tales. Aplicacións do teorema de Tales.

Triángulos. Clasificación. Propiedades fundamentais dos triángulos. Construción de triángulos.

Liñas e puntos notables dos triángulos.

Cuadriláteros: clasificación e propiedades. Construción de cuadriláteros.

Polígonos. Polígonos regulares e irregulares. Clasificación. Construción de polígonos regulares.

Avaliación**Procedementos de avaliación.**

Se fará unha avaliación continuada o longo de todo o proceso didáctico. Ao ser esta unha materia

eminente procedimental, é fundamental o contacto de cotío co alumno, de xeito que o proceso ensino-aprendizaxe se poda adecuar en cada momento cara a consecución dos obxectivos.

Haberá un seguimento sistematizado do alumno respecto á materia e respecto ao grupo. En concreto os aspectos a ter en conta son:

- Observación periódica.
- Traballos e apuntes, esbozos, probas, etc.
- Emprego dos materiais e medios.
- Axeitamento ao tema proposto.
- Calidade estética.
- Esforzo persoal.
- Interese polos aspectos da materia.
- Creatividade.

Tamén se fomentará a autoavaliación coa intención de que o alumno desenvolva os criterios de valoración persoal e externa.

Cualificación

Para obter a cualificación de avaliación de trimestre dun alumno se procederá a calcular a media aritmética coas porcentaxes correspondentes dos exercicios, actividades, etc. que quedan recollidos na programación. Tendo en conta que na maior parte dos casos o valor numérico desa cualificación media non é un número enteiro, se procederá ao redondeo por aproximación. Para iso se terá en conta a actitude xeral do alumno, respecto das normas, cumprimento dos prazos de entrega, asistencia regular, puntualidade e o esforzo e interese que o alumno amose de cara a materia. Se valorará

positivamente a entrega de calquera traballo antes da data fixada, así como a entrega de exercicios ou traballos voluntarios. Se a data de entrega non fora respetada a cualificación da actividade será modificada, restándolle puntuación en función do número de días de retraso, e tendo asimismo en conta se hai ou non reiteración. Esta medida é compensatoria; non sería xusto que se cualificara do mesmo xeito un traballo que se fixo no prazo acordado que un que se fixo nun prazo maior. Sendo esta unha materia fundamentalmente procedimental, e tendo en conta que nestes niveis é moi importante dito desenvolvemento práctico, o traballo diario ten unha grande importancia.

O sistema de recuperación consistirá na entrega dos traballos e exercicios non entregados ou a repetición daqueles que foran avaliados negativamente. No caso de non entregar un número significativo de exercicios (máis dun tercio do total) ao longo das avaliacións, e para poder ser avaliado, o alumno terá que realizar unha proba específica tipo exame correspondente a avaliación.

Para achar a cualificación final ordinaria do curso se achará a media aritmética dos tres trimestres. Se o resultado non é un número enteiro se procederá ao redondeo ao número enteiro superior se a parte decimal é superior a 5. Non se fará o redondeo ao enteiro superior cando a avaliación do terceiro trimestre sexa inferior en 3 puntos respecto da avaliación anterior e sempre que a media aritmética sexa igual ou superior a 5. Tamén poderá facerse o redondeo ao enteiro superior naqueles casos nos que as cualificacións dos tres trimestres sexan progresivas e ascendentes.

O procedemento de avaliación para a avaliación extraordinaria se basará nunha única proba na que se reflectirán os coñecementos dun xeito o máis global posible. Para a obtención da cualificación na convocatoria extraordinaria se procederá, por unha parte coa correspondente nota do exame cualificado de 0 a 10, e por outra, se aplicará unha matización en sentido positivo naqueles casos que o alumnado presente traballos feitos no verán. De non obter unha cualificación cun número enteiro se procederá ao redondeo; se a parte decimal é menor ou igual que 5 a cualificación final será igual ao enteiro da nota do exame, se a parte decimal é maior que 5 se redondeará ao enteiro superior consecutivo.